

Maanomistajien oikeusturva kesti sittenkin

Alkupalvesta minua lähestyivät useat pohjalaiset maanviljelijät. He olivat todella huolissaan maanomistajien oikeusturvasta, kun uusi tilatukilaki tulee ensi vuoden alusta voimaan.

Teinkin huhtikuussa lakialoitteen, jossa esitin lisättäväksi hallituksen esitykseen (HE 17/2005 vp) uutta pykälää, joka oikeuttaa maanomistajan irtisanomaan tai muuttamaan jo solmittuja vuokrasopimuksia vuoden 2005 loppuun asti. Säännöksen tarkoituksena oli turvata tukioikeuksien siirtyminen maanomistajalle peltoja koskevan vuokrasopimussuhteen päättyessä.

Kun keräsin lakialoitteeseen nimiä, huomasin, että olin asian kanssa jostain syystä varsin yksin. Hallituspuolueiden edustajat kehittivät minua pidättäytymään koko lakialoitteen jättämisestä, - se kun olisi täysin EY-asetuksen vastainen. Eräs aloitteen allekirjoittanut pitkäaikainen hallituspuolueen edustaja taas pyysi, että hänen nimensä vedetään aloitteesta kokonaan pois. Näin myös tehtiin.

Muutaman päivän työn tuloksena sain kuitenkin tarvittavat nimet kokoon, jotka tulivat lähinnä kokoomuksen piiristä. Lähetekeskustelu oli yllättävä sen johdosta, että siitä puuttuivat kokonaan hallituspuolueiden edustajat. Siitä huolimatta asia lähetettiin eteenpäin maa - ja metsätalousvaliokuntaan. Onneksi tässä asiassa kuultiin myös eduskunnan perustuslakivaliokuntaa ja sen valtiosääntöoppineita.

Tilanne muuttui viime viikolla kertaheitolla. Perustuslakivaliokunta totesi, että sääntelyn soveltaminen sellaisenaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyjen vuokrasopimusten perusteella harjoitettavaan maataloustoimintaan voi joissakin tapauksissa merkitä vuokranantajan näkökulmasta oikeudenmenetykseen rinnastuvan tilanteen muodostumista. Tämä oli todella tärkeä ja merkittävä kannanotto.

Vuokranantajan näkökulmasta ongelmalliseksi muodostuu tilanne, jossa maanvuokrasopimusta ei vuokrakauden päätyttyä jatketa eikä sopimusta tukioikeuden siirtämisestä tehdä. Joissakin tapauksissa vuokranantaja voi ryhtyä itse aktiiviviljelijäksi ja hakea tukioikeutta lakiehdotuksen 5 §:ssä tarkoitetusta kansallisesta varannosta. Tukioikeus kansallisesta varannosta riippuu tosin varannon koosta ja sieltä annettavien tukioikeuksien tarkemmista myöntämisedellytyksistä.

Maanomistajan oikeusasema oli pitkään vaakaaludalla. Onneksi maa - ja metsätalousvaliokunta uskoi perustuslakivaliokuntaa ja ehdotti lakiehdotuksen 20 §:ään tehtäväksi asiaa koskevan lisäyksen:

" Maanvuokrasopimuksen perusteella maatalousmaata hallinnassaan pitävälle viljelijälle myönnetty tukioikeus siirtyy vuokranantajalle vuokrakauden päättyessä, jollei vuokrasuhdetta jatketa taikka vuokralaisen ja vuokranantajan välillä ole muuta sovittu tai sovita eikä vuokranantaja itsestään riippumattomista syistä saa tukioikeutta kansallisesta varannosta."

Maanomistaja ja vuokralainen voivat näissäkin tilanteissa tehdä keskenään yksityisoikeudellisen sopimuksen tukioikeuksien siirtämisestä maanomistajalle vuokrakauden päätyttyä. Sopimuksessa voidaan sopia myös korvauksesta, jonka maanomistaja maksaa vuokralaiselle, jos tukioikeuksiin liittyy tilakohtaista lisäosaa, jonka vuokralainen menettää tukioikeuksien siirtyessä maanomistajalle. Tilakohtaiset lisäosat eivät aiheuta vuokraviljelijälle tilakohtaisen tuen menetyksiä, jos maanomistaja ja vuokralainen jatkavat pellon vuokrasopimusta vuoteen 2016 asti, jolloin tilakohtaiset lisäosat poistuvat kokonaan.

Lopuksi on hyvä kiittää niitä kaikkia satoja viljelijöitä ja maanomistajia, jotka ymmärsitte alusta saakka, että lakialoitteen sisältö oli aivan välttämätön. Annoitte asiassa hyvää palautetta ja se vaikutti. Esitys ei ollut minkään säännöksen vastainen ja tällä viikolla laki onkin eduskunnassa lopullisesti vahvistettu. Maanomistajan oikeusturva kesti sittenkin.

Petri Salo(kok.)
kansanedustaja
petri.salo@eduskunta.fi